

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 4 lipca 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.26.2023.USZ

Pani
Marta Politewicz
Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Nowej Rudzie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 15, 16 i 18 maja 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285) zespół kontrolerów: Urszula Szczeblowska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie, ul. Kolejowa 18, 57-400 Nowa Ruda zwanym dalej „MOPS”, z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 15 maja 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na I półrocze 2023 r.

W okresie od 6 stycznia 1992 r. do 24 lutego 2023 r. Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie kierowała Pani Anna Frankowska. Od dnia 27 lutego 2023 r. jednostką kierowała Pani Anita Mańczak na podstawie Pełnomocnictwa Burmistrza Miasta Nowa Ruda do pełnienia obowiązków Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Nowej Rudzie do dnia zatrudnienia Kierownika MOPS w Nowej Rudzie wyłonionego w drodze postępowania konkursowego na wolne stanowisko urzędnicze. Z dniem 1 czerwca 2023 r. na stanowisku Kierownika MOPS w Nowej Rudzie (w związku z zakończeniem procedury naboru na stanowisko Kierownika) została zatrudniona Pani Marta Politewicz. Z przesłanych dokumentów dotyczących kwalifikacji zawodowych i stażu pracy Ww. wynika, że Pani Politewicz spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Za wykonywanie zadań w okresie do 24 lutego 2023 r. odpowiedzialność ponosi Pani Anna Frankowska, od 27 lutego 2023 r. do dnia kontroli - Pani Anita Mańczak.

Podpisany przez Panią w dniu 28 czerwca 2023 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym (15).

- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17),
- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie na podstawie Zarządzenia Nr 202/16 Burmistrza Miasta Nowa Ruda z dnia 27 października 2016 r., wydawał decyzje administracyjne w zakresie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2561 ze zm.).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 6, 7, 8 i 9 ustawy nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił p.o. Kierownika Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie informowano o potrzebach i nie złożono wniosków o udzielenie pomocy w formie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki

nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem bądź rodzeństwem (pkt 9).

Gmina Miejska Nowa Ruda na dzień kontroli nie posiadała opracowanej gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Zgodnie z treścią art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia jest podstawowym dokumentem wyznaczającym kierunki prowadzonej polityki społecznej na terenie gminy. Zgodnie z art. 16b ust. 2 ustawy strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności: 1) diagnozę sytuacji społecznej; 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią; 3) określenie:

- a) celów strategicznych projektowanych zmian,
- b) kierunków niezbędnych działań,
- c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
- d) wskaźników realizacji działań.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U z 2023 r. poz. 40 ze zm.) rada gminy uchwała gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych.

p.o. Kierownika Ośrodka wyjaśnił, że „(...) *opracowanie Strategii zostało uniemożliwione w związku z pandemią COVID-19. Opracowanie Strategii zakłada aktywny współudział partnerów społecznych podczas etapów tworzenia dokumentu. Istotnym elementem w Strategii jest również przeprowadzenie konsultacji społecznych. Nie było to możliwe podczas pandemii. (...) Po wybuchu wojny na Ukrainie pracownicy ośrodka pomocy społecznej oprócz nieformalnej pomocy świadczonej uchodźcom zostali zaangażowani formalnie w udzielanie pomocy i wypłatę świadczeń. Ostatni rok to nałożenie na Ośrodek Pomocy Społecznej ogromu zadań związanych z obsługą rządowych działań osłonowych i realizacją dodatków osłonowych. Mając powyższe na uwadze stworzenie kolejnego wymaganego dokumentu strategii nie było działaniem priorytetowym. (...) Obecnie trwa postępowanie w sprawie wyboru Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, po jego wyłonieniu Gmina przystąpi do prac związanych z opracowaniem stosownego dokumentu*”.

W związku z tym, że Gmina Miejska Nowa Ruda nie posiada Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nie realizowała zadania wynikającego z art. 110 ust. 4 ustawy dotyczącego koordynacji realizacji Strategii.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania zasiłków specjalnych celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Miejska Nowa Ruda nie realizowała zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy dotyczącego przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, gdyż jak wyjaśnił p.o. Kierownika Ośrodka w okresie objętym kontrolą nie wpłynął żaden wniosek o taką pomoc.

Gmina Miejska Nowa Ruda na swoim terenie nie prowadzi Domu Pomocy Społecznej ani ośrodka wsparcia o zasięgu gminnym (art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy).

p.o. Kierownika Ośrodka poinformował, że osoby wymagające pomocy w formie pobytu w domach pomocy społecznej kierowane są do placówek zgodnie z profilem wskazanym w zaświadczeniu lekarskim o stanie zdrowia osoby ubiegającej się o skierowanie do dps, głównie na terenie powiatu kłodzkiego, a w przypadku, gdy zaistniała taka konieczność na terenie innych powiatów. Na dzień kontroli w domach pomocy społecznej przebywało 81 osób z terenu Gminy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie nie udzielał pomocy w zakresie kierowania do ośrodka wsparcia, z uwagi na brak takich wniosków. Na terenie Gminy jak wyjaśnił p.o. Kierownika prowadzone są natomiast działania aktywizujące dla seniorów w formie uniwersytetu III wieku, który oferuje usługi edukacyjne, kulturalno-oświatowe oraz sportowo-rekreacyjne. Prowadzone są także działania, które można określić jako samopomoc - seniorzy indywidualnie lub grupowo tworzą nieformalne kluby np. Klub Seniora Stokrotka, których są uczestnikami, a Gmina bezpłatnie udostępnia im do tych celów pomieszczenia.

p.o. Kierownika Ośrodka wyjaśnił, że z uwagi na pandemię COVID, brak środków na ten cel jak również nałożenie na OPS dodatkowych zadań (pomoc uchodźcom, rządowe programy osłonowe) nie opracowywał i nie realizował projektów socjalnych (art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, dotyczące:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 ustawy dotyczące:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8),

nie były realizowane, bowiem, jak wyjaśnił p.o. Kierownika Ośrodka, w okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie było zgłoszeń/wniosków o taką pomoc.

Na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda działa Środowiskowy Dom Samopomocy (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy) prowadzony przez organizację pozarządową Nasza Nadzieja Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych z siedzibą ul. Rynek 1, 57-400 Nowa Ruda w oparciu o podejmowane umowy na realizację zadania publicznego. Umowy te zawierane były w związku z podjętą Uchwałą Nr 419/L/06 z dnia 25 października 2006 r. przez Radę Miejską Nowa Ruda, w sprawie wykonywania przez Gminą Miejską Nowa Ruda zadania

zleconego z zakresu administracji rządowej pod nazwą: „Zorganizowanie i prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Nowej Rudzie o zasięgu lokalnym dla osób niepełnosprawnych intelektualnie”. ŚDS (typu B) mieści się przy ul. Spacerowej 4 w Nowej Rudzie, przeznaczony jest dla 28 osób umysłowo upośledzonych.

Kierownik MOPS w Nowej Rudzie nie wytaczał powództw o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy (art. 110 ust. 5 ustawy). Jednakże osobom zgłaszającym się do Ośrodka pracownicy socjalni udzielali wszelkich informacji w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kłodzku oraz do ZUS i KRUS, gdyż nie było takiej potrzeby. Pracownicy Ośrodka udostępniali druki i udzielali informacji osobom ubiegającym się o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności (art. 110 ust. 6 ustawy).

Kierownik MOPS w Nowej Rudzie składał Radzie Gminy coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie realizował wypłatę świadczeń pieniężnych i niepieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.).

Kierownik MOPS w Nowej Rudzie zatrudniony do dnia 24.02.2023 r. spełniał odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiadał wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pani Anita Mańczak p.o. Kierownika MOPS w Nowej Rudzie (od dnia 27.02.2023 r. na podstawie Pełnomocnictwa Burmistrza Miasta Nowa Ruda do dnia zatrudnienia Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie wyłonionego w drodze postępowania konkursowego na wolne stanowisko urzędnicze, tj. do dnia 31.05.2023 r.) nie spełniała wszystkich wymogów w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazanych w art. 122

ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiadała wymagany staż pracy w pomocy społecznej, lecz nie legitymowała się specjalizacją z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Z dniem 1 czerwca 2023 r. na stanowisku Kierownika MOPS w Nowej Rudzie, (w związku z zakończeniem procedury naboru na stanowisko Kierownika), została zatrudniona Pani Marta Politewicz. Z przesłanych dokumentów dotyczących kwalifikacji zawodowych i stażu pracy wynika, że Ww. spełnia wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, tj. posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

Rejon działania kontrolowanej jednostki obejmuje obszar Gminy Miejskiej Nowa Ruda zamieszkały przez 20 097 mieszkańców, w tym 308 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną (stan na dzień kontroli).

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie na dzień kontroli było zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy 11 pracowników socjalnych (11 etatów) w pełnym wymiarze czasu pracy, realizujący pracę socjalną w środowisku lub przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą Ośrodka pobierających dodatek do wynagrodzenia 400 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej. Dodatek ten nie był wliczany do wynagrodzenia zasadniczego.

W sprawdzonych aktach osobowych pracowników socjalnych znajdowały się stosowne dokumenty potwierdzające przyznanie dodatku oraz przyjęte i podpisane zakresy czynności.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej (...) zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie na dzień kontroli spełniał wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych, o którym mowa w art. 110 ust. 11 ustawy

zarówno w stosunku do liczby mieszkańców gminy, jak i do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawach dotyczących zapewnienia miejsca tymczasowego schronienia stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą Gmina Miejska Nowa Ruda nie zgłosiła do prowadzonego przez Wojewodę Dolnośląskiego rejestru miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach, liczby miejsc tymczasowego schronienia w związku z zawartym Porozumieniem w dniu 6 kwietnia 2022 r. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Wrocławskie przy ul. B. Bogedaina 5, 50-514 Wrocław w zakresie umieszczania osób bezdomnych posiadających ostatni stały meldunek na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda, w Schronisku dla Bezdomnych Mężczyzn w Szczodrem, ul. Trzebnicka 28, 55-095 Mirków, w których udzielała swojemu mieszkańcowi tymczasowego schronienia.

Zgodnie z art. 48a ustawy udzielnie pomocy w formie schronienia następuje poprzez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Gmina, która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny zgłasza ten fakt do rejestru Wojewody. Wszelkie zmiany danych objętych rejestrem gmina zgłasza Wojewodzie w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Prowadzenie rejestru miejsc udzielania tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach ma na celu zapewnienie maksymalnego dostępu do informacji o miejscach tymczasowego schronienia dla osób bezdomnych i wszystkich potrzebujących wsparcia w tej formie. Pozwala również na weryfikację, które gminy wywiązują się z obowiązkowego zadania, określonego w art. 17 ust.1 pkt 3 ustawy, polegającego na udzieleniu tymczasowego schronienia osobom tego pozbawionym. Przy dokonywaniu zgłoszenia do rejestru należy uwzględniać zakres danych, jaki ten rejestr winien zawierać, katalogowany w art. 48a ust. 11a ustawy.

2. W sprawie nr 1 (B.Sz.) przed wydaniem decyzji Nr MOPS.SSW.412s.4.2022 z dnia 3.01.2023 r. i w sprawie nr 2 (A.O.) przed wydaniem decyzji Nr: MOPS.SSW.412s.2.2022 z dnia 10.08.2022 r. i MOPS.SSW.412s.8.2022 z dnia 19.12.2022 r. w sprawie udzielenia pomocy w formie tymczasowego schronienia nie został zawarty z Ww. osobami kontrakt socjalny.

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy, schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

W sytuacji nie wymagającej szczególnego trybu, udzielając schronienia osobie bezdomnej poza gminą ostatniego zameldowania na pobyt stały, konieczne jest zawarcie kontraktu socjalnego, przy czym ustawodawca nie narzuca procedury przeprowadzenia przedmiotowej czynności. W zależności od okoliczności, gmina ostatniego miejsca zameldowania może:

- wezwać osobę do osobistego stawienia się w Ośrodku celem zawarcia kontraktu socjalnego;
- zawrzeć w kontrakcie kluczowe zobowiązania (na podstawie informacji przekazanych w rodzinnym wywiadzie środowiskowym, sporządzonym przez ośrodek w miejscu pobytu), a następnie przesłać dokument do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej, wówczas, za pośrednictwem i we współpracy z tamtejszą jednostką, osoba bezdomna może podpisać kontrakt socjalny w miejscu jej pobytu.

Należy jednak pamiętać, że współpraca pomiędzy jednostką ostatniego miejsca zameldowania, a jednostką miejsca pobytu osoby bezdomnej winna znaleźć potwierdzenie w zawartym kontrakcie, ponieważ dokument ten wskazuje, kto będzie realizatorem kontraktu oraz w jakim zakresie będzie przebiegała współpraca z osobą bezdomną.

Ponadto należy podkreślić, że to pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej gminy ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały powinien formalnie zawrzeć z osobą bezdomną kontrakt socjalny, bowiem to właśnie ta gmina jest właściwa do przyznania schronienia osobie bezdomnej i skierowania jej do schroniska.

3. W sprawie nr 1 B.Sz. w kontrakcie zawartym w dniu 20.09.2022 r. przed wydaniem decyzji Nr MOPS.SSW.412s.4.2022 z dnia 26.09.2022 r. w sprawie udzielenia pomocy

w formie tymczasowego schronienia nie wskazano daty oceny kontraktu i nie sporządzono takiej oceny.

Zgodnie ze wzorem formularza kontraktu socjalnego stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r., Nr 218, poz. 1439), w kontrakcie winna być odnotowana data oceny realizacji działań i ustaleń zawartych w kontrakcie oraz ocena zarówno realizacji działań ustalonych w kontrakcie jak i zmian wprowadzonych do kontraktu.

W sprawach dotyczących dożywiania dzieci stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach stwierdzono, że w podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych przyznających pomoc w formie dożywiania dzieci wskazywano art. 48 ustawy o pomocy społecznej zamiast art. 48b ust. 3.

Artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna powoływać wszystkie faktyczne przepisy, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisy prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

W sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W podstawie prawnej wydawanych decyzji administracyjnych przyznających specjalistyczne usługi opiekuńcze osobie z zaburzeniami psychicznymi, nie wskazywano szczegółowych przepisów rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, które miały zastosowanie w sprawie. W rozstrzygnięciu decyzji nie wskazywano natomiast zakresu przyznanych osobie usług z § 2 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.), w którym to szczegółowo ustalone zostały rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych dostosowanych do szczególnych potrzeb osób wymagających pomocy w formie

specjalistycznych usług, wynikających z rodzaju ich schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem.

Powyższa nieprawidłowość została stwierdzona również w wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej, co skutkowało wydaniem stosownego zalecenia pokontrolnego w tym zakresie, którego MOPS w Nowej Rudzie nie respektuje.

Należy nadmienić, że nadrzędnym obowiązkiem wszystkich instytucji jest respektowanie prawa. Dlatego też wypełnienie wydanych przez Wojewodę, w toku prowadzonych postępowań kontrolnych, zaleceń powinno być działaniem priorytetowym.

Analogicznie jak w sprawach dot. przyznania pomocy w formie dożywiania dzieci decyzje administracyjne winny być wydawane zgodnie z artykuł 107 § 1 k.p.a., który w sposób jasny i precyzyjny wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która winna powoływać wszystkie faktyczne przepisy, które legły u podstaw jej wydania, czyli przepisy prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji. Ponadto rozstrzygnięcie decyzji winno być sformułowane ze szczególną dbałością o jasność i precyzję wypowiedzi, musi być jednoznaczne i nie budzić jakichkolwiek wątpliwości. W rozstrzygnięciu decyzji przyznających pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi należy zatem wskazywać zakres usług przyznanych osobie, zgodny z rodzajem usług wskazanych w § 2 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Zgodnie z art. 50 ust. 5 ustawy ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

W sprawdzonych sprawach dotyczących wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (J.S.) wypłatę świadczenia kuratorowi osoby częściowo ubezwłasnowolnionej (D.K.) realizowano ze środków budżetu państwa w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia kontroli w łącznej kwocie 2 550,00 zł (150,00 zł miesięcznie w okresie od stycznia do kwietnia 2023 r., tj. łącznie 600,00 zł oraz wyrównanie za okres od grudnia 2021 r. do grudnia 2022 r. w łącznej kwocie 1 950,00 zł).

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że Gmina Nowa Ruda na realizację tego świadczenia pobrała w 2023 r. dotację celową z budżetu Wojewody w łącznej kwocie

2 740,95 zł, z czego kwota 154,95 zł nie została wydatkowana i pozostaje na rachunku bankowym MOPS w Nowej Rudzie. Dotacja w kwocie 2 550,00 zł wykorzystana na wypłatę wynagrodzenia za sprawowanie kurateli kuratorowi osoby częściowo ubezwłasnowolnionej oraz na koszty obsługi tego zadania została wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem.

Zgodnie z art. 53a ustawy wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd. Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 9 ustawy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki. Ww. świadczenie pieniężne z pomocy społecznej zostało dodane do ustawy na podstawie art. 6 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 220, poz. 1431).

Z przepisów ustawy o pomocy społecznej wynika, wprost, iż jednym ze świadczeń z pomocy społecznej jest wypłata wynagrodzenia z tytułu sprawowania opieki, a nie wynagrodzenia z tytułu realizowania obowiązków kuratora. W konsekwencji wypłacanie wynagrodzenia kuratorom nie jest zadaniem zleconym gminie z zakresu pomocy społecznej, gdyż jest nim jedynie wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Mając na uwadze powyższe dotacja pobrana w 2023 r. w wysokości 2 740,95 zł na realizację wynagrodzenia za sprawowanie kurateli kuratorowi osoby częściowo ubezwłasnowolnionej podlega zwrotowi do budżetu Gminy.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak zgłoszenia do Rejestru Wojewody wszystkich miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach.
2. Brak zawarcia kontraktu socjalnego z osobą bezdomną przed wydaniem decyzji administracyjnej w zakresie udzielenia tymczasowego schronienia.
3. W sporządzonych kontraktach dotyczących przyznania pomocy w formie tymczasowego schronienia brak wskazania daty oceny realizacji ustalonych działań oraz brak oceny realizacji działań ustalonych w zawartych kontraktach socjalnych.

4. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych w sprawach dotyczących przyznania pomocy w formie dożywiania dzieci i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Realizacja świadczenia dla kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej niepełnosprawnej z tytułu sprawowania nad nią kurateli ze środków budżetu państwa.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Wszelkie zmiany danych objętych rejestrem miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach zgłaszać Wojewodzie w terminie 14 dni od dnia ich powstania.
Podstawa prawna: art. 48 a ust. 11a, 11b i 11c ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Decyzje administracyjne w zakresie przyznania tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych wydawać po zawarciu z daną osobą kontraktu socjalnego.
Podstawa prawna: art. 48a ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Kontrakty socjalne sporządzać starannie i rzetelnie, zgodnie ze wzorem formularza stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie kontraktu socjalnego. Każdorazowo wypełniać wszystkie części druku.
Podstawa prawna: rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 218, poz. 1439).
Termin wykonania: na bieżąco.
4. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie powodowało nieдомówień i możliwości różnej interpretacji. Powinno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie uprawnienia zostały przyznane lub jakie obowiązki zostały na Stronę nałożone. W decyzjach administracyjnych przyznających

specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wskazywać rodzaj usług zgodny z rozporządzeniem w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4, pkt 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.), § 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki, wypłacane ze środków budżetu państwa, wypłacać jedynie opiekunom prawnym osób całkowicie ubezwłasnowolnionych.

Podstawa prawna: art. 18 ust. 1 pkt 9, art. 53a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

W związku z powyższym kwotę otrzymanej dotacji, którą przeznaczono na wypłatę wynagrodzenia za sprawowanie opieki dla kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej w 2023 r. (2 550,00 zł) wraz z kosztami obsługi zadania (36,00 zł) należy uznać za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem. Z uwagi na powyższe dotacja przekazana gminie w 2023 r. w łącznej kwocie 2 740,95 zł podlega zwrotowi do budżetu Gminy.

Podstawa prawna: art. 169 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1634 ze zm.).

Termin wykonania: 15 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:
1. Burmistrz Nowej Rudy
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawilla
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontrol i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt

